

Секція 3

Управлінські, психолого-педагогічні, соціологічні, історичні та філософські аспекти фізичної культури та спорту

СТАН ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ У 2019 РОЦІ

Дмитро Антосюк¹, Ірина Войтович²

¹Магістрант факультету фізичної культури, спорту та здоров'я Волинського національного університету імені Лесі Українки, antosiuk.dmytro2020@vni.edu.ua;

²Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії фізичного виховання та рекреації Волинського національного університету імені Лесі Українки, voytovych.iryna@vni.edu.ua

Вступ. Доведено, що рухова активність є невід'ємною складовою здоров'я нації. Її достатня кількість сприяє нормальному функціонуванню та розвитку людського організму. Особливо це відображається на організмі підлітків.

Ми підтримуємо думку Н. О. Базилевич з співавторами (2020) [1], А. В. Єрка (2019) [3], В. В. Троценка (2020) [6] та інших науковців, що одним з найкращих шляхів вирішення цих проблем є заняття активними формами туризму.

Для визначення основних перспективних векторів розвитку цього виду рухової активності слід оперувати даними щодо існуючого стану дитячо-юнацького туризму в Україні. Тому вище зазначене спонукало нас до вибору теми дослідження.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення літературних джерел; аналіз інформації з міжнародної мережі «Інтернет»; метод математичної статистики за допомогою електронної таблиці Excel for Windows'2010; метод аналізу та синтезу.

Результати дослідження. Нині провідними організаціями у позашкільній туристичній освіті, є Центри національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства (далі – Центри) [2; 4]. Провідним з них є Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді, який розташований у Києві. Загалом, основними напрямками діяльності Центрів є: національно-патріотичний; туристсько-краєзнавчий та туристсько-спортивний [5].

Завданнями роботи таких Центрів слід виділити: реалізацію державної політики щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді засобами краєзнавства і туризму; надання поза-шкільної освіти вихованцям, формування у них умінь, знань та навичок відповідно до їх здібностей, обдарувань, стану здоров'я та обраного освітнього вектора; проведення гурткової роботи, здійснення туристичних походів, організація змагань видів спортивного туризму та орієнтування; проведення екскурсійної діяльності; програмно-методичну підтримку та проведення звітної роботи по організації масових туристських заходів [4; 5].

З метою більш повної оцінки стану дитячо-юнацького туризму в Україні у 2019 році нами були опрацьовані та проаналізовані дані Українського державного центру та Волинського центру національно-патріотичного виховання туризму та краєзнавства.

Встановлено, що у 2019 році в Україні діяло 77 Центрів різних рівнів. З них 1 загальнодержавного підпорядкування, 21 – обласного, 14 – районного, у містах – це 36 установ, 5 Центрів реорганізовані у підпорядкування ОТГ. З їх загального числа слід виділити 15 Центрів національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання й 10 пластових центрів. Щодо Волинської області, то у ній на сьогодні діє 4 Центри туризму: 1 обласного підпорядкування, 1 – районного та 2 міського.

Визначено, що за досліджуваний рік, найбільш масовими в Україні були такі гуртки туристського напрямку, як спортивний туризм, орієнтування і найбільш відвідуваними гуртками є: юні туристи-краєзнавці та пішохідний туризм. Набуває популярності гуртки скелелазіння. Разом з тим,

слід відмітити, що кількість дітей, які були залучені до гурткової роботи з туризму за 2019 рік, у порівнянні з попереднім зменшилась на 20,1%. Це можна пояснити територіальною реорганізацією, популярністю гаджетів серед молоді, надаванню переваги більш «необхідним» знанням (іноземна мова, інформатика), популярнішим видам спорту; епідеміологічною ситуацією.

Виходячи з вищезазначеного, серед гуртківців Центрів, найбільш традиційними є змагання з техніки туризму та спортивного орієнтування. Але запроваджуються і нові види: наприклад, зі спелеорієнтування, скелелазіння (болдерінг). За 2019 рік Центрами проведено близько 250 змагань з різних видів туризму [5].

Також цього року в Україні було залучено 115390 дітей різного віку до змагань з видів спортивного туризму та спортивного орієнтування. Майже чверть задіяних школярів (23,3 %) відвідала заходи, які були проведені на Херсонщині, друга область по залученню дітей до спортивно-масових туристських заходів – Чернігівська (16,0 %) і третє місце посідає Волинь – 7,4 %. До походів з числа дітей та молоді було залучено 6901 особа. Найбільше юних туристів було з Івано-Франківської та Дніпропетровської областей, найменше – Закарпатської та Донецької (табл. 1).

Таблиця 1

Залучення дітей та молоді України до масових туристських заходів у 2019 році

	Вінницька	Волинська	Дніпропетровська	Донецька	Житомирська	Закарпатська	Запорізька	Івано-Франківська	Київська	Кіровоградська	Львівська	Луганська	Миколаївська	Одеська	Полтавська	Рівненська	Сумська	Тернопільська	Харківська	Херсонська	Хмельницька	Черкаська	Чернівецька	Чернігівська	м.Київ	Разом
Кількість учасників походу	127	192	919	14	631	32	295	140	68	237	123	79	204	128	462	60	405	82	321	164	156	156	376	169	97	690
Кількість учасників змагань	2096	8520	5441	2391	780	3048	3456	3565	2953	1917	2320	363	1693	850	5774	670	4395	864	3251	26853	3789	2644	2339	18516	7752	116240

Висновки. Основним організаціями для популяризації активних форм туризму серед дітей та молоді є Центри національно-патріотичного виховання туризму та краєзнавства. За досліджуваний 2019 рік в Україні до участі в походах було задіяно 6901 особа, а у змаганнях туристичного спрямування – 116740 особа.

Джерела та література

1. Базилевич Н., Тонконог О., Близнюк А. Фізичне виховання учнів старшої школи засобами туризму. *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і прикладні напрями розвитку туризму та рекреації в регіонах України»*. Київ ; Кропивницький: ЛА НАУ, 2020. С. 276–285.
2. Войтович І., Войтович В., Мордик М.. Особливості організації дитячо-юнацького туризму у Волинській області. *Фізична активність і якість життя людини*. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2021. С. 15. URL: <https://conferences.vnu.edu.ua/public/conferences/17/schedConfs/17/accommodation-1.pdf>.
3. Єрко А. В. Конструктивно-географічні засади організації спортивно-оздоровчого туризму Волинської області: дис. ... канд. геогр. наук : 11.00.11 Луцьк, 2021. 249 с.
4. Офіційний сайт Волинський центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства. URL: <https://cnpvtk.volyn.ua>. (дата звернення: 15.11.2021).
5. Офіційний сайт Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді. URL: <http://ukrjuntur.org.ua/>. (дата звернення: 15.11.2021).
6. Троценко В.В. Ефективність впливу занять туризмом на показники рівня власного здоров'я підлітків URL: http://176.105.99.114/bitstream/handle/89898989/5786/Trotsenko_Efektivnist_vplyvu_zaniat_turyzmom.pdf?sequence=1&isAllowed=y.